

EL SEGLE D'OR VALENCIÀ

Dibuixos: Cristina Durán
Guió: Miguel Ángel Giner Bou

Agraïments:

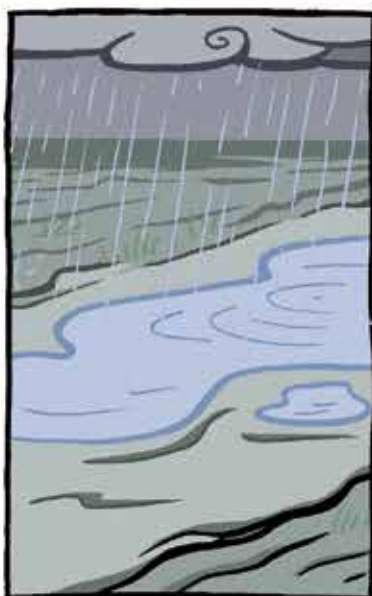
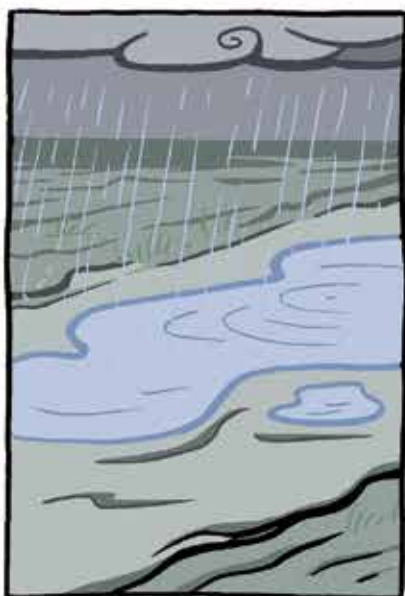
Gràcies a les persones que ens han assessorat sobre els aspectes històrics, sense les quals no hauria sigut possible escriure aquest relat. Gràcies també a Manuel Sanchis Guarner pel seu llibre *La ciutat de València*; a la Biblioteca Valenciana Nicolau Primitiu; al Museu d'Història de València (MHV); al Servei Arqueològic Municipal (SIAM); al Museu de la Impremta del Puig; al web de J. Diez Arnal; al grup València Antiga: Història Gràfica, i al blog València i la seua Història, per proporcionar-nos dades i imatges sobre el segle XV. I a Wyngaerde per brindar-nos la seua meravellosa vista de la nostra ciutat emmurallada.

© Imatges: Cristina Durán Castell
© Textos: Miguel Ángel Giner Bou
© Biografies: Lúcia Casanova
Correcció: Vicent Lliment
© Tipografia CristinaDurán dissenyada per Fernando Fuentes (fandefonts.com)

© Andana Editorial
Av. Aureli Guaita Martorell, 18
46220 Picassent
www.andana.net
andana@andana.net

ISBN: 978-84-18762-26-0
Dipòsit Legal: V-3671-2021
Imprés a La Unió Europea

Queda prohibida la reproducció total o parcial de l'obra, com també la inclusió en un sistema informàtic i la transmissió en qualsevol forma o mitjà, siga electrònic, mecànic, per fotocòpia, registre o per altres mètodes, sense el permís previ i per escrit dels titulars del *copyright*.

AL PRINCIPÍ VAIG PODER ANAR EN EL CARRO
D'UN BON HOME, PERÒ LES RODES NO PARAVEN
D'ENCALLAR-SE EN EL FANG, QUAN NO ES TRENCAVEN.

ELS EIXOS ES PARTIEN SENSE PARAR
I FEIA MOLT DE FRED.

TOTES AQUESTES DIFICULTATS M'HAN DESVIAT DEL MEU
CAMÍ I LA RUTA HA SIGUT UN POC MÉS LLARGA.

PERÒ FINALMENT...

...FINALMENT HE ENTRAT A VALÈNCIA PER LES
GRANDIOSES TORRES DE QUART, UNA DE LES DOTZE
PORTES DE LA CIUTAT.

POC ABANS D'ARRIBAR-HI, HA PARAT DE PLOURE. ENTRE
ELS NÚVOLS S'HAN OBERT CLARIANES QUE HAN IL·LUMINAT
VALÈNCIA, LA CIUTAT CRISTIANA MÉS IMPORTANT DE TOTA
LA PENÍNSULA IBÈRICA. SEGONS TINC ENTÈS, JA COMPTA AMB
MÉS DE 70.000 HABITANTS.

GUARDE COM UN TRESOR LA CARTA DE RECOMANACIÓ
QUE EM VA FER EL POETA AUSIÀS MARCH. ESPERE PODER
COMENÇAR PROMPTÉ A APRENDRE L'OFICI D'IMPRESSOR.

L'ENDEMÀ.

LA IMPREMTA DELS
ALEMANYS?

JUST AL COSTAT DEL PORTAL
DE LA VALLDIGNA...

HOLA... BON DIA... EH...
EL MESTRE JACOB VITZLAN
ESTÀ?

FORRA D'ACÍ SI NO
PORTARR DINERS!!

EH... HO... HOLA...
BUSQUE LA IMPREMTA DEL
MESTRE VITZLAN.

EL MESTRE VITZLAN NO ESTÀ.
HA TORRNAT A RAVENSBURG PERR
ASSUMPTE DE FAENA AMB LA GRAN
COMPANYIA COMERRCIAL...

JO SOC LAMBERT PALMART
L'OFICIAL AL CÀRREC, QUÈ
DIMONIS VOLS?!

PORTE UNA CARTA
DE RECOMANACIÓ I...

UNA CARRTA?!

PORRTA ACÍ!!

MMM... MIRRA, FELIP, UNA
CARRTA DEL GRAN AUSIÀS
MARCH!

EH... SÍ, EL SENYOR MARCH
VA SER CLIENT DE MON PARE
I LI VA DEMANAR AQUESTA CARTA
QUAN JO ERA XIQUET I...

DIU QUE ÉS
MOLT TREBALLADORR,
FELIP!

SÍ, MOLT
TREBALLADORR,
LAMBERTR!

PERRÒ... TU MOLT XICOTET QUAN VA
ESCRUIRE AQUESTA CARRTA... COM SABIA
QUE TU ERRES TREBALLADORR,
VERRITAT, FELIP?

VERRITAT, LAMBERTR!

AL CAP DE DOS DIES.

JOVE VICENT,
D'ON ERRES TU?

DE GANDIA,
SENYOR LAMBERT.

AH, GANDIA,
BELLA CIUTAT!

PROP D'ACÍ HI HA UN POETA MOLT BO,
EL MILLORR DE VALÈNCIA, QUE ÉS DE
GANDIA. MMM... COM LI DIUEN?

NO SAP EL SEU NOM?
M'AGRADARIA MOLT
CONÈIXER-LO.

MMM, JAUME ROIG...?
NO, NO, AQUEST ÉS EL METGE
I ÉS DE VALÈNCIA...

NO SE'N
RECORDA,
SENYOR?

CARRAM, VICENT!
NO EM PRRRESSIONES! NO ME'N
RECORRDE!

HALA, A TREBALLARR, QUE
T'AGRADA MÉS PARRLARR I
PARRLARR!!

MÉS TARD.

SENYOR LAMBERT,
AQUESTA TIPOGRAFIA ÉS
MOLT BONICA, NO?

AH, AIXÒ...
SÓN TIPUS GÒTICS. ENS
ACABEN D'ARRIBARR
D'ALEMANYA.

SÓN DEL MATEIX
ESTIL QUE ELS QUE
ES VAN USARR AL MEU
PAÍS PER A IMPRIMIRR
LA BÍBLIA EN
LLATÍ.

DE MOMENT
ESTEM UTILITZANT
EL TIPUS ROMÀ, QUE ÉS MOLT
MÉS FÀCIL DE LLEGIRR.

15 DE MARÇ DE 1474

ESTIMAT DIARI, DESPRÉS D'UNES SETMANES ACÍ, PUC DIR QUE VALÈNCIA ÉS UNA MERAVELLA. HI HA TANTA GENT QUE ÉS QUASI IMPOSSIBLE PASSEJAR PELS CARRERS.

ELS ARTESANS FAN MÉS GRANS ELS TALLERS I ELS TAUDELLS AMB PORXES I COBERTES DE FUSTA QUE COMPLIQUEN MOLT ANAR PELS CARRERS.

AQUESTA SETMANA ES VA BOTAR FOC UNA DE LES COBERTES I VA PROVOCAR UN GRAN ALDARULL: LA GENT CRIDAVA, ELS CAVALLS CORRIEN ESPANTATS...

LA PRINCIPAL INDÚSTRIA ÉS LA TÈXTEL. TÉ TANT DE PRESTIGI QUE TOTS ELS TEIXITS FETS A VALÈNCIA PORTEN, DES DE 1417, UNA CORONA QUE ELS DISTINGEIX.

EN EL MEU TEMPS LLIURE HE PASSEJAT MOLT PER LA CIUTAT. HE VISITAT LES NOVES I MAGNÍFIQUES CONSTRUCCIONS, COM EL PALAU REIAL, QUE ÉS ON VIU EL REI QUAN VE DE VISITA.

QUAN VE, ELS VINT-I-NOU GREMIS ORGANITZEN GRANS DESFILADES, UNIFORMATS AMB ELS SEUS MILLORS VESTITS.

TAMBÉ M'HAN IMPRESSIONAT LES MAJESTUOSES TORRES DE SERRANS.

D'ALTRA BANDA, LA REINA MARIA, TRISTAMENT ABANDONADA PEL REI ALFONS EL MAGNÀNIM, VA ESTABLIR LA SEUA RESIDÈNCIA EN LA CIUTAT FINS A LA SEUA MORT EN 1458.

PASSEJANT PROP DE LA CASA DE LA CIUTAT, M'HE ASSABENTAT QUE HI HA DOS CORRENTS DE PENSAMENT. PER UN COSTAT, TENIM EL PENSAMENT I ELS COSTUMS TRADICIONALS.

PER L'ALTRE, ARA ENS ARRIBA LA INFLUÈNCIA DE L'HUMANISME ITALIÀ, MOLT MÉS OBERT.

PER ACÍ DIUEN QUE LA REINA MARIA ODIAVA ELS ITALIANS I TOT EL LLIBERTINATGE QUE, SEGONS ELLA, ENS HAVIEN PORTAT. AQUEST SENTIMENT POTSER ESTIGUERA MOTIVAT PEL FET QUE EL REI HAGUERA ESTABLIT LA CORT A NÀPOLS I A ELLA L'HAGUERA DEIXAT ACÍ, PENSE JO.

PER CULPA D'UN ERROR EN UNA LLETRA,
HUI HE HAGUT DE QUEDAR-ME MÉS
TEMPS.

PERÒ QUAN MÉS
CANSAT ESTAVA...

TLIN!

BONA
VESPRADA!

MMNA
VESPRADA,
AVANT.

EN QUÈ...?
EN QUÈ...?

EN QUÈ POTS
AJUDAR-ME?

SÍ, AIXÒ VOLIA DIR,
SENYORETA...?

ISABELLA, PERÒ POTS
DIR-ME ISA.

UNA VEGADA ENTREGATS ELS POEMES...

BERNAT NO ESTAVA. LI'LS HE DEIXAT A LA SEUA SERVENTA.

VICENT, VOLS ACOMPANYAR-ME A CASA I ET PRESENTE EL SENYOR JOAN?

EH... ÉS UN PÈL TARD, NO?

AH, NO ET PREOCUPES. ELS COMERCIANTS ATENEN FINS A MITJANIT I ELS CARRERS VAN PLENS DE GENT.

... I LA MEUA IL·LUSIÓ ÉS CONVERTIR-ME EN MESTRE IMPRESSOR.

I TORNAR UN DIA A GANDIA I MUNTAR LA MEUA PRÒPIA IMPREMTA.

SEGUR QUE HO ACONSEGUIRÀS, VICENT.

JA HEM ARRIBAT, ÉS ACÍ...

